

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації до самостійних занять
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної
та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Електронний ресурс

Рецензенти:

С. П. Кобець – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки, підприємництва та маркетингу Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;

О. М. Миронова – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування ХНЕУ імені С. Кузнеця.

*Затверджено до розміщення в мережі Інтернет рішенням Науково-методичної ради
Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
(протокол № 5 від 20 лютого 2026 року)*

I 66 **Інноваційний менеджмент** : методичні рекомендації до самостійних занять для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент» [Електронний ресурс] / уклад. Т. І. Дем'яненко. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2026. – (PDF 41 с.)

Методичні рекомендації з організації самостійної роботи з дисципліни «Інноваційний менеджмент» призначені для здобувачів вищої освіти економічних і управлінських спеціальностей та спрямовані на формування знань і практичних навичок у сфері управління інноваційною діяльністю.

Матеріали містять мету, завдання і тематику самостійної роботи, рекомендації щодо опрацювання теоретичного матеріалу, виконання практичних і творчих завдань, а також підготовки до поточного та підсумкового контролю знань.

Методичні рекомендації сприяють розвитку самостійності, аналітичного мислення та професійних компетентностей майбутніх фахівців і можуть використовуватися під час аудиторного навчання та самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

УДК 005.591.6

© Харківський національний університет
імені В. Н. Каразіна, 2026

© Дем'яненко Т. І., уклад., 2026

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Тема 1. Зміст інноваційного менеджменту, інноваційний тип та інноваційна модель розвитку економіки	5
Тема 2. Інноваційний менеджмент у системі управління організацією	7
Тема 3. Управління інноваційним розвитком організації	9
Тема 4. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства	11
Тема 5. Управління персоналом інноваційної організації	13
Тема 6. Управління інноваційним проектом	15
Тема 7. Оцінка ефективності інноваційної діяльності підприємства	17
Тема 8. Фінансування інноваційних процесів. інвестиції в інноваційному підприємстві	19
Тема 9. Стратегічне управління інноваційним розвитком організації.	21
Тема 10. Управління інноваційними процесами	23
Тема 11. Технологія науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт. організаційна підготовка виробництва	25
Тема 12. Трансфер інноваційних технологій	27
Тема 13. Управління якістю інновацій	29
Тема 14 Система стимулювання інноваційної діяльності на підприємстві	30
ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ	33
ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ	40

ВСТУП

У сучасних умовах глобалізації, цифрової трансформації та посилення конкурентної боротьби інноваційний розвиток є ключовим чинником підвищення ефективності та стійкості діяльності підприємств. Інноваційний менеджмент відіграє визначальну роль у формуванні здатності організацій адаптуватися до змін зовнішнього середовища, впроваджувати нові технології, бізнес-моделі та управлінські рішення відповідно до стратегічних пріоритетів розвитку економіки.

Дисципліна «Інноваційний менеджмент» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системи знань і практичних навичок щодо управління інноваційною діяльністю підприємств, планування та реалізації інноваційних проєктів, оцінювання їх ефективності та ризиків. Особлива увага приділяється сучасним підходам до управління інноваціями, цифровізації бізнес-процесів, ресурсоефективності та впровадженню принципів сталого розвитку.

Самостійна робота студентів є важливою складовою освітнього процесу та спрямована на поглиблення теоретичних знань, розвиток аналітичного мислення, формування навичок самостійного прийняття управлінських рішень і застосування отриманих знань у практичній діяльності. Методичні вказівки до самостійної роботи містять перелік тем, завдань, рекомендації щодо їх виконання, вимоги до оформлення результатів та критерії оцінювання.

Виконання самостійної роботи з курсу «Інноваційний менеджмент» сприятиме формуванню у студентів професійних компетентностей, необхідних для ефективної діяльності в умовах інноваційної економіки, а також підготовці до подальшої наукової та практичної роботи у сфері управління розвитком підприємств.

Методичні рекомендації до самостійної роботи підготовлено для вивчення дисципліни «Інноваційний менеджмент» відповідно до спеціальності 073 «Менеджмент» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

ТЕМА 1. ЗМІСТ ІННОВАЦІЙНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ, ІННОВАЦІЙНИЙ ТИП ТА ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення інноваційного менеджменту.
2. Розкрийте зміст та основні функції інноваційного менеджменту.
3. Що таке інновація? Які основні види інновацій існують?
4. Поясніть сутність інноваційного типу розвитку економіки.
5. У чому полягає відмінність між екстенсивним, інтенсивним та інноваційним типами розвитку економіки?
6. Що таке інноваційна модель розвитку економіки та які її ключові елементи?
7. Яку роль відіграє інноваційний менеджмент у розвитку підприємств в умовах цифровізації та сталого розвитку?
8. Як інноваційна діяльність підприємств пов'язана з конкурентоспроможністю економіки держави?

Теми рефератів

1. Сутність та зміст інноваційного менеджменту в сучасній економіці
2. Інноваційний менеджмент як чинник конкурентоспроможності підприємства
3. Інноваційний тип розвитку економіки: основні ознаки та переваги
4. Інноваційна модель розвитку економіки: світовий та європейський досвід
5. Роль інновацій у сталому розвитку підприємств
6. Циркулярна економіка як складова інноваційної моделі розвитку
7. Діджиталізація як інструмент інноваційного менеджменту на підприємстві
8. Ресурсоефективність та інновації: сучасні підходи до управління
9. Вплив інноваційного менеджменту на трансформацію бізнес-моделей
10. Інноваційна діяльність підприємств у контексті стратегій розвитку Європейського Союзу
11. Управління інноваційними проектами на підприємстві
12. Інноваційна стратегія підприємства: етапи формування та реалізації
13. Інноваційна інфраструктура та її роль у розвитку економіки
14. Роль людського капіталу в інноваційному менеджменті
15. Цифрові інновації та їх вплив на ефективність управління підприємством
16. Інноваційний менеджмент у малому та середньому бізнесі

17. Бар'єри впровадження інновацій на підприємствах та шляхи їх подолання
18. Інноваційний менеджмент в умовах глобалізації та євроінтеграції
19. Екосистеми інновацій та їх значення для економічного розвитку
20. Перспективи розвитку інноваційного менеджменту в Україні

Кейс

Компанія «ІнноПром» — середнє українське виробничо-сервісне підприємство, що спеціалізується на розробці та впровадженні енергоефективних технологій для промислових і комерційних об'єктів. У перші роки діяльності компанія успішно впроваджувала окремі технологічні нововведення та залучала клієнтів за рахунок унікальних технічних рішень.

Однак у процесі зростання виникли проблеми:

- інновації впроваджувалися епізодично та без системного підходу;
- відсутня чітка інноваційна стратегія розвитку підприємства;
- обмежене використання цифрових технологій в управлінні та виробничих процесах;
- складнощі з комерціалізацією інноваційних розробок;
- зростає конкуренція з боку компаній, які активно впроваджують комплексні інноваційні бізнес-моделі.

Керівництво компанії усвідомило необхідність переходу до системного інноваційного менеджменту та формування довгострокової моделі інноваційного розвитку.

Завдання

1. Визначте сутність інноваційного менеджменту у контексті діяльності компанії «ІнноПром»:
 - які елементи інноваційного менеджменту відсутні або реалізуються неефективно;
 - яку роль відіграє інноваційний менеджмент у переході підприємства до інноваційного типу розвитку.
2. Проаналізуйте інноваційний тип розвитку економіки та його вплив на діяльність підприємства:
 - які ознаки інноваційного типу розвитку проявляються у діяльності компанії;
 - які фактори стримують формування інноваційної моделі розвитку на підприємстві.
3. Охарактеризуйте інноваційну модель розвитку підприємства:
 - запропонуйте елементи інноваційної моделі розвитку для компанії «ІнноПром»;
 - визначте роль інновацій, діджиталізації та ресурсоефективності у цій моделі.
4. Розробіть базові напрями інноваційної стратегії підприємства:
 - визначте пріоритетні напрями інноваційної діяльності;
 - запропонуйте інструменти інноваційного менеджменту для їх реалізації;

– окресліть очікувані результати впровадження інноваційної моделі розвитку.

Питання для обговорення

1. Чи може підприємство забезпечити стійкий розвиток без системного інноваційного менеджменту?
2. Які переваги має інноваційний тип розвитку економіки порівняно з традиційними моделями?
3. Яку роль відіграє держава та бізнес у формуванні інноваційної моделі розвитку економіки?
4. Чи є інноваційний менеджмент ключовим чинником конкурентоспроможності підприємства в сучасних умовах?

ТЕМА 2. ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

Питання для самоконтролю

1. Яке місце займає інноваційний менеджмент у загальній системі менеджменту організації?
2. Які управлінські рішення належать до сфери інноваційного менеджменту?
3. Як інноваційний менеджмент впливає на організаційну структуру підприємства?
4. Яким чином інноваційний менеджмент забезпечує адаптацію організації до змін зовнішнього середовища?
5. Яка роль керівника в організації інноваційних процесів?
6. Як інноваційний менеджмент пов'язаний з управлінням знаннями в організації?
7. Які інструменти інноваційного менеджменту використовуються для підвищення ефективності управління?
8. Як інноваційний менеджмент сприяє реалізації принципів сталого розвитку та ресурсоефективності?

Теми рефератів

1. Інноваційний менеджмент як механізм адаптивного управління організацією
2. Вплив інноваційного менеджменту на організаційну культуру підприємства
3. Управління інноваційними змінами в системі менеджменту організації
4. Інноваційний менеджмент і цифрова трансформація організацій
5. Інтеграція інноваційного менеджменту в стратегічне управління підприємством
6. Роль керівників середньої ланки в управлінні інноваціями
7. Інноваційний менеджмент як фактор підвищення ресурсоефективності організації

8. Управління інноваційними процесами в умовах невизначеності
9. Організаційні умови ефективного впровадження інновацій
10. Інноваційний менеджмент у системі сталого розвитку підприємства
11. Діджиталізація управлінських процесів як інноваційний чинник розвитку організації
12. Інноваційний менеджмент і управління персоналом: взаємозв'язок і вплив
13. Управління інноваційними ризиками в організації
14. Інноваційний менеджмент як інструмент підвищення гнучкості організації
15. Сучасні підходи до оцінювання ефективності інноваційного менеджменту

Кейс

Компанія «ДиджіТех Солюшнс» — українська організація середнього розміру, що надає цифрові рішення для бізнесу (автоматизація процесів, аналітичні платформи, CRM-системи). Компанія активно зростала завдяки високому попиту на цифрові послуги та кваліфікованій команді фахівців.

Зі збільшенням масштабів діяльності виникли проблеми:

інноваційні ідеї співробітників не мають чіткого механізму відбору та реалізації;

управлінські рішення приймаються повільно через складну ієрархію;

відсутня координація між підрозділами при впровадженні нових продуктів;

інноваційні проєкти часто перевищують заплановані строки та бюджети;

працівники недостатньо мотивовані до участі в інноваційній діяльності.

Керівництво компанії дійшло висновку, що необхідно інтегрувати інноваційний менеджмент у загальну систему управління організацією з метою підвищення ефективності, гнучкості та конкурентоспроможності.

Завдання

1. Охарактеризуйте роль інноваційного менеджменту в системі управління компанії «ДиджіТех Солюшнс»:

– які управлінські процеси потребують інноваційного підходу;

– як інноваційний менеджмент може підвищити ефективність прийняття рішень.

2. Проаналізуйте організаційну структуру компанії:

– які елементи структури стримують інноваційний розвиток;

– запропонуйте зміни для підвищення гнучкості управління.

3. Запропонуйте інструменти інноваційного менеджменту для компанії:

– механізми збору та відбору інноваційних ідей;

– методи координації інноваційних проєктів;

– способи мотивації персоналу до інноваційної діяльності.

4. Визначте очікувані результати впровадження інноваційного менеджменту:

- для організації в цілому;
- для працівників;
- для клієнтів та партнерів.

Питання для обговорення

1. Чи можлива інноваційна активність організації без підтримки керівництва?
2. Які організаційні бар'єри найчастіше перешкоджають впровадженню інновацій?
3. Як поєднати стабільність управління з потребою в постійних інноваціях?
4. Яку роль відіграє інноваційний менеджмент у формуванні інноваційної культури організації?

ТЕМА 3. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ОРГАНІЗАЦІЇ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення інноваційного розвитку організації.
2. У чому полягає відмінність між інноваційною діяльністю та інноваційним розвитком підприємства?
3. Які фактори впливають на інноваційний розвиток організації?
4. Охарактеризуйте етапи управління інноваційним розвитком підприємства.
5. Яку роль відіграє стратегічне управління в інноваційному розвитку організації?
6. Які показники використовуються для оцінювання рівня інноваційного розвитку підприємства?
7. Як інноваційний розвиток пов'язаний з діджиталізацією та ресурсоефективністю?
8. Яке значення має управління інноваційним розвитком для забезпечення сталого розвитку організації?

Теми рефератів

1. Інноваційний розвиток організації: сутність, цілі та завдання
2. Управління інноваційним розвитком у системі стратегічного менеджменту
3. Інноваційний потенціал організації та методи його оцінювання
4. Інноваційний розвиток як фактор довгострокової конкурентоспроможності підприємства
5. Управління інноваційними змінами в організації
6. Роль діджиталізації в управлінні інноваційним розвитком підприємств

7. Ресурсоефективність як напрям інноваційного розвитку організації
8. Циркулярна економіка як основа інноваційного розвитку підприємств
9. Інноваційна стратегія розвитку організації: формування та реалізація
10. Управління портфелем інноваційних проєктів підприємства
11. Інноваційний розвиток організацій у контексті стратегій Європейського Союзу
12. Інноваційний розвиток малого та середнього бізнесу
13. Управління людським капіталом у процесі інноваційного розвитку
14. Інноваційна культура як чинник розвитку організації
15. Оцінювання ефективності управління інноваційним розвитком підприємства

Кейс

Компанія «СмартЕнерго» — українська організація, що працює у сфері енергоефективних рішень для бізнесу та муніципального сектору. Компанія впроваджує інноваційні технології з енергозбереження, автоматизації та моніторингу споживання ресурсів.

Незважаючи на успішну реалізацію окремих інноваційних проєктів, компанія зіткнулася з низкою проблем:

- відсутність цілісної стратегії інноваційного розвитку;
- інноваційні проєкти не узгоджені між собою та з загальними цілями організації;
- недостатнє використання цифрових інструментів для управління інноваціями;
- складність оцінювання результатів інноваційного розвитку;
- обмежені ресурси для масштабування інноваційних рішень.

Керівництво компанії усвідомило необхідність впровадження системного управління інноваційним розвитком з метою забезпечення довгострокової стійкості та конкурентоспроможності.

Завдання

1. Визначте сутність інноваційного розвитку компанії «СмартЕнерго»:
 - які ознаки інноваційного розвитку притаманні компанії;
 - які проблеми перешкоджають її подальшому розвитку.
2. Проаналізуйте систему управління інноваційним розвитком підприємства:
 - які етапи управління інноваційним розвитком реалізуються неефективно;
 - які управлінські інструменти доцільно вдосконалити.
3. Запропонуйте інноваційну стратегію розвитку компанії:
 - визначте стратегічні цілі інноваційного розвитку;

– окресліть напрями діджиталізації та підвищення ресурсоефективності;

– запропонуйте показники оцінювання досягнення цілей.

4. Розробіть план заходів з управління інноваційним розвитком:

– короткострокові та довгострокові заходи;

– відповідальних осіб та ресурси;

– очікувані результати для розвитку організації.

Питання для обговорення

1. Чи можливий інноваційний розвиток організації без чіткої інноваційної стратегії?

2. Які фактори є визначальними для успішного управління інноваційним розвитком?

3. Як поєднати інноваційний розвиток із поточною операційною діяльністю організації?

4. Яку роль відіграє керівництво у формуванні інноваційного розвитку підприємства?

ТЕМА 4. ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства.

2. У чому полягає взаємозв'язок інноваційної та інвестиційної діяльності підприємства?

3. Які джерела фінансування інноваційної діяльності підприємств існують?

4. Охарактеризуйте основні форми та напрями інноваційно-інвестиційної діяльності.

5. Яку роль відіграють інвестиції у впровадженні інновацій на підприємстві?

6. Які методи оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів використовуються на практиці?

7. Як діджиталізація та ресурсоефективність впливають на інноваційно-інвестиційну діяльність підприємства?

8. Яке значення має інноваційно-інвестиційна діяльність для сталого розвитку та конкурентоспроможності підприємства?

Теми рефератів

1. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємства: сутність та значення

2. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності підприємств

3. Джерела та механізми фінансування інноваційних проєктів

4. Управління інноваційно-інвестиційними проєктами на підприємстві

5. Оцінювання ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності
6. Роль інвестицій у цифрову трансформацію підприємств
7. Ресурсоефективні інновації як об'єкт інвестування
8. Інноваційно-інвестиційна діяльність у контексті сталого розвитку
9. Циркулярна економіка та інвестиції в інноваційні бізнес-моделі
10. Інноваційно-інвестиційна діяльність підприємств у країнах ЄС
11. Державна підтримка інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств
12. Інвестиційні ризики інноваційних проєктів та методи їх мінімізації
13. Венчурне фінансування інноваційної діяльності підприємств
14. Інноваційно-інвестиційна діяльність малого та середнього бізнесу
15. Перспективи розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні

Кейс

Компанія «ЕкоТех Інвест» — українське підприємство, що працює у сфері виробництва та впровадження екологічно безпечних і енергоефективних технологій для промисловості. Компанія планує реалізацію інноваційного проєкту з модернізації виробничих потужностей із використанням цифрових технологій та ресурсоефективних рішень.

Під час підготовки проєкту були виявлені такі проблеми:

обмежені власні фінансові ресурси для реалізації інноваційного проєкту;

недостатній досвід залучення зовнішніх інвестицій;

високий рівень ризиків інноваційного проєкту;

складність оцінювання економічної та екологічної ефективності інвестицій;

необхідність відповідності проєкту сучасним вимогам сталого розвитку та стандартам ЄС.

Керівництво компанії розглядає різні варіанти фінансування та управління інноваційно-інвестиційною діяльністю для забезпечення успішної реалізації проєкту.

Завдання

1. Охарактеризуйте інноваційно-інвестиційну діяльність компанії «ЕкоТех Інвест»:

– визначте цілі та очікувані результати інноваційного проєкту

– проаналізуйте можливі джерела фінансування.

2. Оцініть ефективність інноваційно-інвестиційного проєкту:

– запропонуйте показники економічної, інноваційної та ресурсоефективної ефективності;

– визначте основні ризики реалізації проєкту.

3. Запропонуйте механізм управління інноваційно-інвестиційною діяльністю підприємства

– визначте етапи реалізації проєкту;

– розподіліть відповідальність між учасниками.

4. Розробіть рекомендації щодо підвищення інвестиційної привабливості підприємства:

– з урахуванням діджиталізації та циркулярної економіки;

– з орієнтацією на стандарти та практики Європейського Союзу.

Питання для обговорення

1. Чи можлива інноваційна діяльність підприємства без інвестиційної підтримки?

2. Які фактори визначають інвестиційну привабливість інноваційних проєктів?

3. Яку роль відіграє держава у стимулюванні інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств?

4. Чи завжди інноваційні проєкти є економічно ефективними для підприємства?

ТЕМА 5. УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ІННОВАЦІЙНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення управління персоналом в інноваційній організації.

2. Які особливості персоналу інноваційно орієнтованих підприємств?

3. У чому полягає роль людського капіталу в інноваційному розвитку організації?

4. Які функції управління персоналом є ключовими в умовах інноваційної діяльності?

5. Які методи мотивації персоналу є найбільш ефективними в інноваційній організації?

6. Як корпоративна культура впливає на інноваційну активність працівників?

7. Яку роль відіграє навчання та розвиток персоналу в інноваційній організації?

8. Як діджиталізація змінює процеси управління персоналом?

9. У чому полягає значення гнучких форм зайнятості для інноваційних підприємств?

10. Як управління персоналом сприяє сталому розвитку та ресурсоефективності організації?

Теми рефератів

1. Управління персоналом як чинник інноваційного розвитку організації

2. Людський капітал у системі інноваційного менеджменту

3. Особливості формування персоналу інноваційної організації

4. Мотивація персоналу в умовах інноваційної діяльності

5. Корпоративна культура інноваційно орієнтованих підприємств
6. Навчання та розвиток персоналу як інструмент інноваційного менеджменту
7. Управління талантами в інноваційній організації
8. Цифрові HR-технології та їх вплив на ефективність управління персоналом
9. Гнучкі форми зайнятості та проєктні команди в інноваційній діяльності
10. Роль лідерства в управлінні персоналом інноваційної організації
11. Управління змінами та опір персоналу інноваціям
12. Соціальна відповідальність та сталий розвиток у системі управління персоналом
13. Управління персоналом у стартапах та інноваційних компаніях
14. Європейський досвід управління персоналом інноваційних організацій
15. Перспективи розвитку HR-менеджменту в умовах цифровізації

Кейс

Компанія «**DigitalEco Solutions**» — інноваційно орієнтоване українське підприємство, що спеціалізується на цифрових рішеннях для підвищення ресурсоефективності та впровадження принципів циркулярної економіки на промислових підприємствах.

У процесі активного зростання компанія зіткнулася з такими проблемами:

дефіцит кваліфікованих фахівців у сфері цифрових та екологічних інновацій;

висока плинність персоналу в IT-підрозділах;

недостатній рівень внутрішнього навчання та обміну знаннями;

відсутність системи мотивації, орієнтованої на інноваційні результати;

складність управління віддаленими та міждисциплінарними командами.

Керівництво компанії усвідомило необхідність удосконалення системи управління персоналом відповідно до стратегії інноваційного розвитку та практик Європейського Союзу.

Завдання

1. Охарактеризуйте систему управління персоналом компанії «DigitalEco Solutions»:

– визначте ключові проблеми управління персоналом в інноваційній організації;

– проаналізуйте відповідність наявної HR-системи інноваційній стратегії компанії.

2. Запропонуйте напрями вдосконалення управління персоналом:

– у сфері підбору та адаптації персоналу;

– у сфері мотивації та стимулювання інноваційної активності.

3. Розробіть систему розвитку персоналу інноваційної організації:

- визначте форми навчання та підвищення кваліфікації;
 - обґрунтуйте доцільність використання цифрових HR-інструментів.
4. Запропонуйте заходи з формування інноваційної корпоративної культури:
- з урахуванням принципів сталого розвитку, діджиталізації та ресурсоефективності;
 - з орієнтацією на європейські підходи до управління персоналом.

Питання для обговорення

1. Чи можлива інноваційна діяльність організації без інвестицій у розвиток персоналу?
2. Які методи мотивації є найбільш ефективними для працівників інноваційних компаній?
3. Яку роль відіграє корпоративна культура у формуванні інноваційного середовища?
4. Як цифровізація змінює роль HR-менеджера в сучасній організації?

ТЕМА 6. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ ПРОЕКТОМ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення інноваційного проєкту та управління інноваційним проєктом.
2. У чому полягають особливості інноваційних проєктів порівняно з традиційними проєктами?
3. Які етапи життєвого циклу інноваційного проєкту?
4. Які функції менеджменту реалізуються в управлінні інноваційним проєктом?
5. Які методи та інструменти використовуються для планування інноваційних проєктів?
6. Які основні ризики інноваційних проєктів та способи їх мінімізації?
7. Яку роль відіграє команда проєкту в успішній реалізації інновацій?
8. Як діджиталізація впливає на управління інноваційними проєктами?
9. У чому полягає значення ресурсоефективності в управлінні інноваційними проєктами?
10. Як управління інноваційними проєктами сприяє сталому розвитку підприємства?

Теми рефератів

1. Сутність та особливості управління інноваційними проєктами
2. Життєвий цикл інноваційного проєкту та його управління
3. Методи планування та контролю інноваційних проєктів
4. Управління ризиками в інноваційних проєктах

5. Командна робота та лідерство в інноваційному проєкті
6. Інноваційні проєкти як інструмент розвитку підприємства
7. Діджиталізація управління інноваційними проєктами
8. Ресурсоефективність та сталий розвиток в інноваційних проєктах
9. Управління портфелем інноваційних проєктів підприємства
10. Європейський досвід управління інноваційними проєктами
11. Agile-підходи в управлінні інноваційними проєктами
12. Інноваційні проєкти у сфері циркулярної економіки
13. Фінансування інноваційних проєктів та управління інвестиціями
14. Роль держави та бізнесу у підтримці інноваційних проєктів
15. Перспективи розвитку управління інноваційними проєктами в Україні

Кейс

Компанія **«GreenTech Circular»** — українське підприємство, що реалізує інноваційні проєкти у сфері циркулярної економіки та ресурсоефективних технологій. Компанія ініціювала інноваційний проєкт зі створення цифрової платформи для управління вторинними ресурсами на промислових підприємствах.

У процесі реалізації проєкту виникли такі проблеми:

- нечітко сформульовані цілі та очікувані результати проєкту;
- перевищення запланованих строків виконання окремих етапів;
- обмежені фінансові та людські ресурси;
- недостатній рівень координації між учасниками проєкту;
- відсутність системи оцінювання ефективності інноваційного проєкту.

Керівництво компанії потребує системного підходу до управління інноваційним проєктом з урахуванням принципів сталого розвитку та практик Європейського Союзу.

Завдання

1. Охарактеризуйте інноваційний проєкт компанії **«GreenTech Circular»**:
 - визначте цілі, учасників та ключові етапи проєкту;
 - обґрунтуйте інноваційний характер проєкту.
2. Проаналізуйте систему управління інноваційним проєктом:
 - виявити основні проблеми планування та контролю;
 - оцінити ризики проєкту та запропонувати шляхи їх мінімізації.
3. Запропонуйте модель управління інноваційним проєктом:
 - виберіть доцільний підхід (традиційний, Agile, гібридний);
 - обґрунтуйте роль діджиталізації та ресурсоефективності в управлінні проєктом.
4. Розробіть систему оцінювання результативності інноваційного проєкту:
 - визначте ключові показники ефективності (KPI);
 - окресліть очікувані економічні, екологічні та соціальні результати.

Питання для обговорення

1. Чи можливе ефективне управління інноваційним проєктом без чіткого планування?
2. Які ризики є найбільш критичними для інноваційних проєктів?
3. Яку роль відіграє керівник проєкту в досягненні інноваційних результатів?
4. Як принципи циркулярної економіки можуть бути інтегровані в управління інноваційними проєктами?

ТЕМА 7. ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення ефективності інноваційної діяльності підприємства.
2. У чому полягає необхідність оцінки ефективності інноваційної діяльності?
3. Які види ефективності інноваційної діяльності виокремлюють у сучасній економіці?
4. Які показники використовуються для оцінки економічної ефективності інновацій?
5. Як оцінюється соціальна та екологічна ефективність інноваційної діяльності?
6. Які методи оцінки ефективності інноваційних проєктів застосовуються на підприємствах?
7. У чому полягають особливості оцінювання ефективності інновацій в умовах невизначеності та ризику?
8. Яку роль відіграє діджиталізація в оцінці ефективності інноваційної діяльності?
9. Як показники ресурсоефективності впливають на загальну оцінку інноваційної діяльності підприємства?
10. Як оцінка ефективності інноваційної діяльності пов'язана зі сталим розвитком підприємства та стратегіями розвитку Європейського Союзу?

Теми рефератів

1. Сутність та значення оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства
2. Методи оцінювання економічної ефективності інновацій
3. Фінансові показники ефективності інноваційних проєктів
4. Оцінка соціальної ефективності інноваційної діяльності
5. Екологічна ефективність інновацій у контексті сталого розвитку
6. Ресурсоефективність як критерій оцінки інноваційної діяльності
7. Діджиталізація процесів оцінки ефективності інновацій
8. Інноваційна діяльність і конкурентоспроможність підприємства

9. Європейські підходи до оцінки ефективності інноваційної діяльності
10. Інтегральні показники оцінки ефективності інновацій
11. Оцінка ризиків та невизначеності в інноваційних проєктах
12. Ефективність інновацій у циркулярній економіці
13. Вплив інновацій на довгостроковий розвиток підприємства
14. Оцінка ефективності цифрових інновацій на підприємстві
15. Перспективи вдосконалення методів оцінки інноваційної діяльності в Україні

Кейс

Компанія «EcoSmart Industry» — українське виробниче підприємство, що впроваджує інноваційні рішення у сфері енергоефективності, цифрового моніторингу ресурсів та повторного використання матеріалів. Протягом останніх двох років компанія реалізувала декілька інноваційних проєктів, спрямованих на зниження енергоспоживання та оптимізацію виробничих процесів.

Однак керівництво зіткнулося з такими проблемами:

відсутність єдиної системи оцінки ефективності інноваційної діяльності;

складність визначення реального економічного ефекту від упроваджених інновацій;

недостатній облік екологічних та соціальних результатів;

обмежене використання цифрових інструментів для аналізу показників ефективності.

У зв'язку з цим постала потреба у впровадженні комплексної системи оцінки ефективності інноваційної діяльності відповідно до принципів сталого розвитку та практик Європейського Союзу.

Завдання

1. Визначте види ефективності інноваційної діяльності компанії «EcoSmart Industry»:

- економічну;
- екологічну;
- соціальну.

2. Запропонуйте систему показників оцінки ефективності інноваційної діяльності:

- фінансові показники;
- показники ресурсоефективності;
- екологічні індикатори.

3. Охарактеризуйте методи оцінки ефективності інноваційних проєктів:

- традиційні фінансові методи;
- інтегральні та нефінансові підходи;
- цифрові інструменти аналізу.

4. Розробіть рекомендації щодо вдосконалення системи оцінки ефективності інноваційної діяльності підприємства з урахуванням стратегій розвитку Європейського Союзу.

Питання для обговорення

1. Чи можливо об'єктивно оцінити ефективність інноваційної діяльності підприємства?
2. Які показники є найбільш важливими для оцінки інновацій у сучасних умовах?
3. Як поєднати економічну вигоду та екологічну відповідальність при оцінці інновацій?
4. Яку роль відіграють цифрові технології в підвищенні прозорості оцінки ефективності інновацій?

ТЕМА 8. ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ. ІНВЕСТИЦІЇ В ІННОВАЦІЙНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення фінансування інноваційних процесів.
2. Які основні джерела фінансування інноваційного підприємництва існують?
3. У чому полягає роль інвестицій у розвитку інноваційних підприємств?
4. Які види інвестицій використовуються для фінансування інноваційних проєктів?
5. Як оцінюється ефективність інвестицій в інноваційні процеси?
6. Які фінансові та нефінансові ризики існують при інвестуванні в інноваційні підприємства?
7. Яку роль відіграє державна підтримка у фінансуванні інновацій?
8. Як діджиталізація впливає на процес фінансування інноваційних проєктів?
9. У чому полягає значення ресурсоефективності та сталого розвитку при інвестуванні в інновації?
10. Як інвестиції у інноваційні процеси підвищують конкурентоспроможність підприємства на національному та європейському ринку?

Теми рефератів

1. Сутність та значення фінансування інноваційних процесів
2. Джерела фінансування інноваційного підприємництва
3. Інвестиційні механізми підтримки інноваційних проєктів
4. Венчурні інвестиції та стартапи
5. Державні програми фінансування інновацій
6. Кредитування та лізинг для інноваційних підприємств
7. Оцінка ефективності інвестицій в інноваційні процеси
8. Ризики та способи їх мінімізації при інвестуванні

9. Роль діджиталізації у фінансуванні інноваційних проєктів
10. Інвестиції у циркулярну економіку та ресурсоефективність
11. Сталий розвиток та інвестиції в інноваційні підприємства
12. Європейські практики фінансування інноваційних підприємств
13. Інвестиційна привабливість малого та середнього бізнесу в інноваційній сфері
14. Фінансування цифрових інновацій та платформ
15. Перспективи розвитку інвестиційного супроводу інновацій в Україні

Кейси

Кейс 1: Стартап «EcoSmart Tech»

Стартап займається розробкою екологічно безпечних пакувальних матеріалів на основі біополімерів. Для масштабування виробництва компанія потребує фінансування:

- необхідні інвестиції на закупівлю обладнання та сировини;
- обмежений досвід залучення зовнішніх інвесторів;
- високий рівень конкуренції з боку великих міжнародних компаній;
- стратегія компанії передбачає поєднання економічної ефективності та екологічної відповідальності.

Завдання: запропонувати джерела фінансування стартапу, обґрунтувати інвестиційні ризики та способи їх мінімізації, визначити можливість залучення державних або європейських грантів.

Кейс 2: Підприємство «DigitalFarm»

Компанія спеціалізується на впровадженні інноваційних діджитал-рішень для агропромислового комплексу: автоматизація фермерських процесів, сенсорний контроль врожаю, онлайн-аналітика. Проблеми:

- обмежене фінансування власними коштами;
- потреба в залученні венчурного капіталу для нових технологій;
- необхідність врахування ресурсоефективності та енергоощадності при впровадженні інновацій;
- відсутність чіткої системи оцінки економічної ефективності інвестицій.

Завдання: розробити план фінансування інноваційних процесів, оцінити ризики та переваги венчурних і приватних інвестицій, обґрунтувати роль цифрових технологій у залученні інвесторів.

Кейс 3: Компанія «ReCycle Industry»

Підприємство займається впровадженням принципів циркулярної економіки у виробництві пакувальних матеріалів. Необхідно:

- залучити інвестиції для модернізації виробництва та зменшення енергоспоживання;
- інтегрувати цифрові платформи для контролю ресурсів;
- забезпечити відповідність стандартам ЄС та екологічним вимогам.

Завдання: запропонувати комплексний механізм фінансування інноваційних процесів з урахуванням ресурсоефективності, діджиталізації та європейських практик; оцінити ефективність інвестицій.

Завдання

1. Охарактеризуйте джерела фінансування інноваційних процесів для кожного кейсу.
2. Визначте потенційні інвестиційні ризики та способи їх мінімізації.
3. Запропонуйте механізми залучення державних та міжнародних грантів.
4. Розробіть інструменти оцінки ефективності інвестицій з урахуванням діджиталізації та ресурсоефективності.
5. Обґрунтуйте, як інвестиції у інноваційні процеси підвищують конкурентоспроможність підприємств на національному та європейському ринку.

Питання для обговорення

1. Які джерела фінансування інноваційних процесів є найбільш доступними для стартапів?
2. Як інвестиції у цифрові технології впливають на ефективність інноваційних проєктів?
3. Яку роль відіграють принципи циркулярної економіки при залученні інвестицій?
4. Як державна підтримка та програми ЄС можуть стимулювати інноваційне підприємництво?

ТЕМА 9. СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ОРГАНІЗАЦІЇ.

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення стратегічного управління інноваційним розвитком організації.
2. У чому полягає відмінність стратегічного та оперативного управління інноваціями?
3. Які основні етапи формування стратегії інноваційного розвитку?
4. Яку роль відіграють цілі підприємства у стратегічному управлінні інноваціями?
5. Які методи аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища використовуються для формування інноваційної стратегії?
6. Як оцінюється ефективність стратегії інноваційного розвитку?
7. У чому полягає роль діджиталізації у стратегічному управлінні інноваційним розвитком?
8. Як циркулярна економіка та ресурсоефективність інтегруються у стратегії інноваційного розвитку?
9. Які інструменти стратегічного планування сприяють конкурентоспроможності підприємства?
10. Як стратегічне управління інноваційним розвитком пов'язане з європейськими практиками та сталим розвитком підприємств?

Теми рефератів

1. Сутність та значення стратегічного управління інноваційним розвитком
2. Етапи формування стратегії інноваційного розвитку організації
3. Методи аналізу внутрішнього та зовнішнього середовища для стратегічного планування інновацій
4. Роль діджиталізації у стратегічному управлінні інноваційними процесами
5. Інтеграція принципів циркулярної економіки у стратегію інноваційного розвитку
6. Ресурсоефективність як ключовий елемент стратегії підприємства
7. Інноваційні стратегії для підвищення конкурентоспроможності підприємства
8. Управління ризиками в стратегічному плануванні інновацій
9. Оцінка ефективності інноваційної стратегії підприємства
10. Європейський досвід стратегічного управління інноваційним розвитком
11. Роль людського капіталу у реалізації стратегії інноваційного розвитку
12. Фінансове забезпечення стратегічних інноваційних ініціатив
13. Стратегічне управління портфелем інноваційних проєктів
14. Вплив стратегічного управління на сталий розвиток підприємства
15. Перспективи розвитку стратегічного управління інноваціями в Україні

Кейси

Кейс 1: Компанія «GreenFuture Tech»

Підприємство займається розробкою інноваційних енергозберігаючих рішень для промисловості. Проблеми:

відсутність довгострокової стратегії інноваційного розвитку;
недостатня інтеграція цифрових технологій у стратегічне планування;
обмежене використання принципів циркулярної економіки та ресурсоефективності.

Завдання: розробити стратегічну концепцію інноваційного розвитку, обґрунтувати роль діджиталізації та ресурсоефективності, визначити ключові цілі та KPI.

Кейс 2: Стартап «BioPackaging»

Стартап виробляє біорозкладну упаковку для харчової промисловості. Проблеми:

високий рівень конкуренції на ринку інноваційних упаковок;
обмежене фінансування стратегічних проєктів;
відсутність стратегічного бачення виходу на європейські ринки.

Завдання: розробити інноваційну стратегію розвитку, включити етапи масштабування, врахувати циркулярну економіку, ресурсоефективність та можливості фінансування через європейські програми.

Кейс 3: Підприємство «Digital Manufacturing»

Підприємство впроваджує автоматизацію та цифрові платформи для управління виробництвом. Проблеми:

відсутня стратегія інтеграції цифрових інновацій у виробничі процеси;
недостатня підготовка персоналу для реалізації інноваційної стратегії;
слабка координація між підрозділами при впровадженні нових технологій.

Завдання: запропонувати стратегічний план інтеграції цифрових технологій, визначити цілі щодо підвищення ресурсоефективності та конкурентоспроможності, обґрунтувати критерії оцінки ефективності стратегії.

Завдання

1. Охарактеризуйте існуючі проблеми у стратегічному управлінні інноваціями у компанії з кейсу.

2. Розробіть план стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства:

- визначте ключові цілі та завдання;
- запропонуйте інструменти для впровадження інноваційної стратегії;
- обґрунтуйте роль діджиталізації, ресурсоефективності та циркулярної економіки.

3. Розробіть систему оцінки ефективності стратегії: KPI, методи моніторингу та контролю.

4. Запропонуйте рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємства через інновації.

Питання для обговорення

1. Чи можливо підприємству досягти сталого розвитку без стратегічного управління інноваціями?

2. Які інструменти стратегічного управління є найбільш ефективними для інноваційних підприємств?

3. Як діджиталізація та ресурсоефективність впливають на стратегічну перспективу розвитку організації?

4. Яку роль відіграють європейські практики у формуванні стратегій інноваційного розвитку українських підприємств?

ТЕМА 10. УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення управління інноваційними процесами.

2. Які основні етапи управління інноваційними процесами на підприємстві?

3. Які методи планування інноваційних процесів існують?

4. Як здійснюється контроль та моніторинг інноваційних процесів?

5. У чому полягає роль діджиталізації у управлінні інноваційними процесами?

6. Як інтегруються принципи циркулярної економіки та ресурсоефективності в інноваційні процеси?
7. Які організаційні структури найефективніші для управління інноваційними процесами?
8. Як оцінюється результативність управління інноваційними процесами?
9. Яку роль відіграє стратегічне планування у впровадженні інноваційних процесів?
10. Як управління інноваційними процесами пов'язане зі сталим розвитком підприємства та практиками ЄС?

Теми рефератів

1. Сутність та значення управління інноваційними процесами на підприємстві
2. Основні етапи управління інноваційними процесами
3. Методи планування та контролю інноваційних процесів
4. Роль діджиталізації у координації інноваційних процесів
5. Інтеграція циркулярної економіки в управління інноваціями
6. Ресурсоефективність та управління інноваційними процесами
7. Організаційні моделі управління інноваційними процесами
8. Інструменти оцінки ефективності інноваційних процесів
9. Вплив управління інноваційними процесами на конкурентоспроможність підприємства
10. Сталий розвиток і управління інноваційними процесами у контексті європейських стратегій

Кейс

Компанія «SmartEco Solutions»

Підприємство спеціалізується на виробництві енергозберігаючого обладнання для малого та середнього бізнесу. На початковому етапі компанія впроваджувала окремі технологічні інновації, проте відсутність системного підходу до управління інноваційними процесами спричинила низку проблем:

Несвоєчасне впровадження нових технологій у виробництво;

Відсутність координації між дослідницьким підрозділом та виробничим відділом;

Недостатнє використання цифрових платформ для моніторингу ефективності інновацій;

Високі витрати ресурсів через нераціональне планування інноваційних процесів;

Неможливість оперативно оцінити економічну, соціальну та екологічну ефективність нововведень.

Завдання:

1. Охарактеризуйте етапи управління інноваційними процесами у компанії «SmartEco Solutions» та визначте, які з них реалізуються неефективно.

2. Розробіть пропозиції щодо вдосконалення управління інноваційними процесами:

інтеграція цифрових платформ для контролю та моніторингу;
використання принципів циркулярної економіки та підвищення ресурсоефективності;

оптимізація організаційної структури для швидкого впровадження інновацій;

встановлення ключових показників ефективності (KPI) для інноваційних процесів.

3. Запропонуйте стратегічні заходи для підвищення ефективності інноваційної діяльності та відповідності європейським практикам сталого розвитку.

Питання для обговорення

1. Які переваги дає системне управління інноваційними процесами підприємству?

2. Як цифрові технології впливають на управління інноваційними процесами?

3. Чи можливо досягти ресурсоефективності без інтеграції принципів циркулярної економіки?

4. Яку роль відіграє управління інноваційними процесами у формуванні конкурентоспроможності підприємства на європейському ринку?

ТЕМА 11. ТЕХНОЛОГІЯ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ТА ДОСЛІДНО-КОНСТРУКТОРСЬКИХ РОБІТ. ОРГАНІЗАЦІЙНА ПІДГОТОВКА ВИРОБНИЦТВА

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення науково-дослідних (НДР) та дослідно-конструкторських робіт (ДКР).

2. У чому полягає мета проведення НДР та ДКР на підприємстві?

3. Які етапи технології НДР та ДКР існують у сучасному виробництві?

4. Як організується виробнича підготовка для впровадження нових розробок?

5. Яку роль відіграє планування ресурсів та матеріально-технічне забезпечення в ДКР?

6. Як інтегруються принципи діджиталізації у процес НДР та ДКР?

7. У чому полягає значення ресурсоефективності та циркулярної економіки під час дослідних робіт?

8. Як оцінюється ефективність проведених НДР та ДКР?

9. Які організаційні структури забезпечують успішну реалізацію дослідних і конструкторських проектів?

10. Як досвід ЄС може бути застосований у впровадженні НДР та ДКР на українських підприємствах?

Теми рефератів

1. Сутність та технологія науково-дослідних робіт у сучасному виробництві
2. Дослідно-конструкторські роботи: організація та етапи реалізації
3. Планування та ресурсне забезпечення НДР і ДКР
4. Роль діджиталізації у дослідних та конструкторських процесах
5. Циркулярна економіка та ресурсоефективність у науково-дослідних роботах
6. Оцінка ефективності інноваційних розробок на підприємстві
7. Організаційні структури для управління НДР та ДКР
8. Управління ризиками у науково-дослідних та конструкторських роботах
9. Інтеграція результатів НДР та ДКР у виробничі процеси
10. Європейський досвід організації НДР та ДКР на промислових підприємствах
11. Вплив НДР та ДКР на конкурентоспроможність підприємства
12. Стратегія підприємства у підготовці та впровадженні інноваційних розробок
13. Управління людським капіталом у процесі НДР та ДКР
14. Цифрові інструменти у плануванні та контролі дослідних робіт
15. Перспективи розвитку НДР та ДКР в Україні та ЄС

Кейс

Компанія «BioTech Innovate»

Підприємство займається розробкою інноваційних біоматеріалів для медичної та харчової промисловості. Проблеми:

Відсутня чітка організаційна структура для проведення НДР та ДКР;

Недостатнє планування ресурсів та матеріально-технічного забезпечення;

Слабке використання цифрових інструментів для моделювання та контролю експериментів;

Обмежена інтеграція принципів ресурсоефективності та циркулярної економіки у дослідні процеси;

Неможливість оперативно оцінити комерційний потенціал нових розробок.

Завдання:

1. Охарактеризуйте технологію НДР та ДКР у компанії «BioTech Innovate» та визначте, які етапи потребують вдосконалення.
2. Запропонуйте заходи щодо організаційної підготовки виробництва для впровадження результатів дослідних робіт:
 - планування ресурсів та матеріально-технічного забезпечення;
 - використання діджитал-інструментів для контролю та моделювання;
 - інтеграція принципів циркулярної економіки та підвищення ресурсоефективності.
3. Розробіть систему оцінки ефективності проведених НДР та ДКР:

КРІ для інноваційних розробок;
критерії комерційної та виробничої ефективності;
методи моніторингу та контролю.

Питання для обговорення

1. Які переваги дає організована технологія НДР та ДКР для розвитку підприємства?
2. Як діджиталізація підвищує ефективність дослідних та конструкторських процесів?
3. Чи можливо забезпечити ресурсоефективність без впровадження принципів циркулярної економіки?
4. Який досвід ЄС у сфері організації НДР та ДКР можна адаптувати для українських підприємств?

ТЕМА 12. ТРАНСФЕР ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення трансферу інноваційних технологій.
2. Які основні види трансферу технологій існують?
3. У чому полягає роль трансферу технологій у розвитку підприємств та економіки?
4. Які етапи процесу передачі технологій від розробника до користувача?
5. Як інтегруються принципи діджиталізації та ресурсоефективності у трансфер технологій?
6. Які механізми комерціалізації технологій застосовуються на практиці?
7. Яку роль відіграють патенти та інтелектуальна власність у трансфері технологій?
8. Як оцінюється ефективність впровадження нових технологій на підприємстві?
9. Які ризики пов'язані з трансфером технологій та як їх мінімізувати?
10. Як практики ЄС у трансфері технологій можуть бути застосовані для українських підприємств?

Теми рефератів

1. Сутність і значення трансферу інноваційних технологій у сучасній економіці
2. Види трансферу технологій: національний та міжнародний досвід
3. Етапи процесу трансферу технологій на підприємстві
4. Роль діджиталізації у трансфері інноваційних технологій
5. Інтеграція принципів циркулярної економіки та ресурсоефективності у процес трансферу
6. Комерціалізація технологій: методи та інструменти

7. Патентування та захист інтелектуальної власності у трансфері технологій
8. Ризики та бар'єри у впровадженні інноваційних технологій
9. Оцінка ефективності трансферу технологій на підприємстві
10. Міжнародний досвід трансферу технологій: практика ЄС та адаптація в Україні
11. Роль трансферу технологій у підвищенні конкурентоспроможності підприємства
12. Інноваційні екосистеми та їх значення для трансферу технологій
13. Стратегія підприємства щодо впровадження нових технологій
14. Використання цифрових платформ для управління трансфером технологій
15. Перспективи розвитку трансферу технологій в Україні

Кейс

Компанія «GreenTech Solutions»

Підприємство займається розробкою інноваційних технологій для переробки відходів та виробництва екологічно чистої упаковки. Проблеми:

Нові технології залишаються на стадії лабораторних розробок і не впроваджуються у виробництво;

Обмежений досвід комерціалізації та передачі технологій стороннім підприємствам;

Недостатнє використання цифрових платформ для контролю та моніторингу впровадження;

Відсутність системного підходу до оцінки економічної та екологічної ефективності трансферу;

Потреба у захисті інтелектуальної власності для уникнення копіювання технологій конкурентами.

Завдання:

1. Проаналізуйте процес трансферу технологій у компанії «GreenTech Solutions»:

визначте проблемні етапи;

визначте ризики та бар'єри;

запропонуйте заходи для їх усунення.

2. Розробіть план впровадження технологій:

використання цифрових інструментів для контролю та моніторингу;

інтеграція принципів циркулярної економіки та ресурсоефективності;

визначення ключових показників ефективності (KPI) впровадження.

3. Запропонуйте стратегію комерціалізації технологій:

патентування та захист інтелектуальної власності;

потенційні партнерства з підприємствами та науковими установами;

використання європейського досвіду трансферу технологій.

Питання для обговорення

1. Які ключові переваги дає трансфер інноваційних технологій підприємству?

2. Як цифрові платформи полегшують процес впровадження технологій?
3. Чи можна забезпечити ефективний трансфер технологій без принципів ресурсоефективності та циркулярної економіки?
4. Який досвід ЄС у трансфері технологій є найбільш актуальним для українських компаній?

ТЕМА 13. УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ІННОВАЦІЙ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення управління якістю інновацій.
2. Які основні принципи управління якістю інновацій?
3. У чому полягає зв'язок між управлінням якістю та конкурентоспроможністю підприємства?
4. Які методи та інструменти контролю якості інновацій використовуються на практиці?
5. Як інтегруються принципи діджиталізації у систему управління якістю інновацій?
6. Яку роль відіграють ресурсоефективність та циркулярна економіка у забезпеченні якості інновацій?
7. Як оцінюється ефективність управління якістю інновацій на підприємстві?
8. Які стандарти та сертифікації використовуються для контролю якості інновацій?
9. Як управління якістю інновацій пов'язане зі сталим розвитком підприємства та практиками ЄС?
10. Які ключові фактори успіху у формуванні системи управління якістю інновацій на підприємстві?

Теми рефератів

1. Сутність і значення управління якістю інновацій на підприємстві
2. Принципи та методи управління якістю інновацій
3. Інструменти контролю та оцінки якості інновацій
4. Роль діджиталізації у системі управління якістю інновацій
5. Циркулярна економіка та ресурсоефективність у забезпеченні якості інновацій
6. Стандарти ISO та сертифікації інноваційної продукції
7. Оцінка ефективності управління якістю інновацій на підприємстві
8. Управління якістю інновацій у малому та середньому бізнесі
9. Вплив управління якістю інновацій на конкурентоспроможність підприємства
10. Європейський досвід управління якістю інновацій та його застосування в Україні
11. Роль людського капіталу у забезпеченні якості інновацій

12. Перспективи розвитку систем управління якістю інновацій

Кейс

Компанія «EcoInnovate»

Підприємство спеціалізується на виробництві інноваційних екологічних упаковок та матеріалів для харчової промисловості. Проблеми:

Недостатній контроль якості інновацій на різних етапах розробки та виробництва;

Відсутність єдиної системи стандартів для оцінки інноваційних рішень;

Слабке використання цифрових платформ для моніторингу якості продукту;

Обмежена інтеграція принципів ресурсоефективності та циркулярної економіки;

Неможливість своєчасно оцінити відповідність інновацій вимогам європейського ринку.

Завдання:

1. Проаналізуйте існуючу систему управління якістю інновацій у компанії «EcoInnovate»:

визначте проблемні етапи контролю якості;

оцініть рівень відповідності європейським стандартам.

2. Розробіть пропозиції щодо вдосконалення управління якістю інновацій:

інтеграція цифрових інструментів моніторингу та контролю;

впровадження принципів циркулярної економіки та підвищення ресурсоефективності;

формування системи КРІ для оцінки якості інноваційних продуктів.

3. Запропонуйте механізми сертифікації та стандартизації інноваційної продукції для виходу на європейський ринок.

Питання для обговорення

1. Які ключові переваги дає системне управління якістю інновацій для підприємства?

2. Як діджиталізація підвищує ефективність управління якістю інновацій?

3. Чи можливо забезпечити ресурсоефективність без інтеграції принципів циркулярної економіки у процес управління якістю?

4. Який досвід ЄС у сфері управління якістю інновацій можна адаптувати для українських підприємств?

ТЕМА 14 СИСТЕМА СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Питання для самоконтролю

1. Дайте визначення системи стимулювання інноваційної діяльності.

2. Які основні цілі стимулювання інновацій на підприємстві?

3. Які види матеріального та нематеріального стимулювання застосовуються для працівників у сфері інновацій?
4. Як стимулювання впливає на продуктивність і мотивацію інноваційної команди?
5. У чому полягає роль діджиталізації у системі стимулювання інноваційної діяльності?
6. Як принципи ресурсоефективності та циркулярної економіки можуть бути інтегровані у систему стимулів?
7. Як оцінюється ефективність стимулюючих заходів?
8. Які є сучасні підходи до управління винагородами та преміями для інноваційних команд?
9. Яку роль відіграє стимулювання у розвитку підприємств та підвищенні їх конкурентоспроможності на європейському ринку?
10. Як адаптувати європейський досвід стимулювання інновацій для українських підприємств?

Теми рефератів

1. Сутність і значення системи стимулювання інноваційної діяльності
2. Основні форми матеріального стимулювання інноваційної діяльності
3. Нематеріальне стимулювання інноваційної діяльності: методи та інструменти
4. Роль діджиталізації у системі стимулювання інновацій
5. Інтеграція принципів циркулярної економіки та ресурсоефективності у систему стимулів
6. Мотивація працівників як чинник успішного впровадження інновацій
7. Сучасні методи оцінки ефективності стимулювання інноваційної діяльності
8. Вплив системи стимулювання на конкурентоспроможність підприємства
9. Досвід ЄС у стимулюванні інновацій та його адаптація для України
10. Психологічні та соціальні аспекти стимулювання інноваційної діяльності

Кейс

Компанія «TechNova»

Підприємство займається розробкою та впровадженням цифрових рішень для енергетичного сектору. Проблеми:

Працівники дослідного та конструкторського відділів не зацікавлені в реалізації нових ідей;

Відсутня система премій та винагород за впровадження інновацій;

Слабке використання цифрових платформ для оцінки результатів інноваційної діяльності;

Неможливість визначити ефективність стимулюючих заходів;

Відсутнє врахування принципів ресурсоефективності та циркулярної економіки у системі мотивації.

Завдання:

1. Проаналізуйте існуючу систему стимулювання інноваційної діяльності у компанії «TechNova»:

визначте прогалини та проблемні елементи;

оцініть вплив відсутності стимулів на продуктивність команди.

2. Розробіть пропозиції щодо вдосконалення системи стимулювання:

впровадження матеріальних та нематеріальних винагород;

інтеграція цифрових інструментів для моніторингу та оцінки результатів;

врахування принципів циркулярної економіки та ресурсоефективності у системі стимулів.

3. Запропонуйте механізми оцінки ефективності стимулюючих заходів та впливу на інноваційний розвиток підприємства.

Питання для обговорення

1. Які переваги дає ефективна система стимулювання інноваційної діяльності?

2. Як діджиталізація підвищує ефективність стимулювання?

3. Чи можна забезпечити ресурсоефективність без інтеграції принципів циркулярної економіки у систему стимулів?

4. Який досвід ЄС у стимулюванні інновацій можна застосувати для українських підприємств?

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Що таке інноваційний менеджмент?

- A) Управління фінансами підприємства
- B) Управління процесом розробки та впровадження інновацій
- C) Керування персоналом у компанії
- D) Організація маркетингових кампаній

2. Інноваційний тип розвитку економіки характеризується:

- A) Масовим використанням ресурсів без інновацій
- B) Використанням новітніх технологій та знань для підвищення продуктивності
- C) Виробництвом виключно традиційних товарів
- D) Стійким зниженням інвестицій у науку

3. Основні функції інноваційного менеджменту включають:

- A) Планування, організація, мотивація та контроль інновацій
- B) Тільки планування бюджету
- C) Контроль виробництва та продажів
- D) Організацію реклами

4. Що таке інноваційна модель розвитку економіки?

- A) Модель, що базується на ресурсозатратних технологіях
- B) Система, яка інтегрує інновації, технології та діджиталізацію для розвитку економіки
- C) Модель, що використовує тільки екстенсивні методи
- D) Модель, що ігнорує наукові дослідження

5. Відмінність інноваційного типу розвитку від екстенсивного та інтенсивного:

- A) Використання великих обсягів природних ресурсів
- B) Підвищення продуктивності без нових технологій
- C) Використання нових технологій, знань та інтелектуального капіталу
- D) Виключно державне регулювання

6. Основна мета інноваційного менеджменту на підприємстві:

- A) Збільшення продажів традиційних продуктів
- B) Забезпечення ефективного впровадження нових продуктів, послуг та технологій
- C) Зниження витрат на персонал
- D) Впровадження стандартів ISO без змін у виробництві

7. Що характеризує інноваційну діяльність підприємства?

- A) Використання стандартних рішень
- B) Постійне оновлення продуктів, процесів та бізнес-моделей
- C) Стабільність виробництва
- D) Виключно екстенсивне використання ресурсів

8. Інноваційний менеджмент у системі управління організацією передбачає:

- A) Виключно фінансове планування

В) Комплексне управління процесами створення та впровадження інновацій

С) Моніторинг соціальних мереж

Д) Виключно маркетингові рішення

9. Яку роль відіграє інноваційний менеджмент для конкурентоспроможності підприємства?

А) Зменшує витрати на рекламу

В) Сприяє створенню унікальних продуктів та підвищує ефективність процесів

С) Не впливає на ринок

Д) Збільшує ризики підприємства

10. Що включає управління інноваційним розвитком організації?

А) Планування, організацію, координацію та контроль інноваційних процесів

В) Лише розробку бюджетів

С) Виключно роботу відділу кадрів

Д) Продаж готової продукції

11. Основна мета управління інноваційним розвитком:

А) Зниження витрат на виробництво

В) Систематичне впровадження інновацій для забезпечення розвитку та конкурентоспроможності

С) Виключно маркетингові активності

Д) Контроль персоналу

12. Який підхід до управління інноваційним розвитком є найбільш ефективним?

А) Системний підхід

В) Виключно процесний підхід

С) Монополістичний підхід

Д) Ігнорування наукових досліджень

13. У чому полягає роль стратегічного управління інноваціями?

А) У визначенні пріоритетів, ресурсів та цілей інноваційного розвитку

В) Лише у фінансових розрахунках

С) Тільки у наймі персоналу

Д) У плануванні реклами

14. Що таке інноваційно-інвестиційна діяльність?

А) Використання коштів тільки на маркетинг

В) Інвестування в розробку, впровадження та комерціалізацію інновацій

С) Лише фінансування будівництва офісів

Д) Продаж активів компанії

15. Основна мета інвестицій у інновації:

А) Зниження податків

В) Підвищення ефективності виробництва та створення конкурентних продуктів

С) Купівля нерухомості

D) Підтримка неприбуткових проєктів

16. Які форми фінансування інноваційних проєктів існують?

A) Державне фінансування, венчурні інвестиції, власні кошти

B) Лише державне фінансування

C) Тільки кредити банків

D) Виплата дивідендів

17. Яку роль відіграє інноваційно-інвестиційна діяльність у розвитку підприємства?

A) Збільшує рентабельність та конкурентоспроможність

B) Зменшує продуктивність

C) Ігнорує потреби ринку

D) Сприяє лише внутрішній документації

18. Основна мета управління персоналом в інноваційній організації:

A) Збільшення обсягів виробництва без інновацій

B) Підбір, мотивація та розвиток працівників для реалізації інновацій

C) Виключно контроль за робочим часом

D) Продаж готової продукції

19. Які методи мотивації використовуються для стимулювання інновацій у персоналі?

A) Премії, бонуси, кар'єрне зростання, нематеріальні заохочення

B) Лише штрафи

C) Виключно навчання без стимулів

D) Ігнорування інноваційних пропозицій

20. Роль персоналу у розвитку інноваційної організації:

A) Виконання стандартних завдань без змін

B) Створення та впровадження нових ідей, продуктів та процесів

C) Тільки адміністративна підтримка

D) Контроль за фінансами

21. Яку роль відіграє навчання та підвищення кваліфікації персоналу?

A) Підвищує компетенції та здатність впроваджувати інновації

B) Збільшує витрати підприємства без ефекту

C) Виключно формальне вимога

D) Не впливає на інноваційні процеси

22. Що включає управління інноваційним проєктом?

A) Планування, організацію, контроль та завершення проєкту

B) Тільки маркетинг

C) Виключно фінансовий облік

D) Продаж продукції

23. Основні етапи інноваційного проєкту:

A) Ідея, розробка, тестування, впровадження, оцінка ефективності

B) Лише фінансування

C) Маркетинг та реклама

D) Закриття підприємства

24. Яка роль діджиталізації в управлінні інноваційними проектами?

- A) Автоматизація управлінських процесів та моніторинг результатів
- B) Лише підготовка презентацій
- C) Ігнорування даних
- D) Збільшення витрат без ефекту

25. Який ключовий показник успішності інноваційного проекту?

- A) Число працівників
- B) Реалізація проекту у встановлені терміни та досягнення цілей
- C) Кількість рекламних матеріалів
- D) Виключно обсяг інвестицій

26. Основна мета оцінки ефективності інновацій:

A) Визначити вплив інновацій на продуктивність та конкурентоспроможність

- B) Контролювати тільки витрати
- C) Визначити розмір премій
- D) Оцінювати зовнішній вигляд продукції

27. Які методи оцінки ефективності інновацій застосовуються?

- A) KPI, фінансові показники, аналіз впливу на ринок
- B) Лише інтуїтивна оцінка
- C) Виключно кількість проведених нарад
- D) Контроль робочого часу персоналу

28. Роль ресурсоефективності у оцінці інновацій:

- A) Зниження витрат ресурсів при підвищенні ефективності
- B) Збільшення витрат без користі
- C) Не має значення
- D) Виключно у фінансовому обліку

29. Чому важливо враховувати досвід ЄС при оцінці ефективності інновацій?

- A) Для адаптації кращих практик та стандартів
- B) Для збільшення витрат
- C) Для проведення зовнішньої реклами
- D) Для формальності

30. Основне джерело фінансування інновацій:

- A) Державні гранти, венчурні інвестиції, власні кошти підприємства
- B) Виключно кредити банків
- C) Продаж готової продукції
- D) Залучення спонсорів без контролю

31. Мета інвестицій в інноваційне підприємництво:

A) Створення нових продуктів, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності

- B) Виключно збільшення зарплати керівництву
- C) Підтримка адміністративних витрат
- D) Виключно реклама

32. Який показник ефективності інвестицій в інновації?

- A) ROI (прибутковість інвестицій) та терміни реалізації проекту
- B) Кількість працівників
- C) Розмір рекламного бюджету
- D) Кількість нарад

33. Роль діджиталізації у фінансуванні інноваційних процесів:

- A) Моніторинг витрат та оцінка ефективності інвестицій
- B) Лише підготовка презентацій
- C) Не має значення
- D) Збільшення бюрократії

34. Що включає стратегічне управління інноваційним розвитком?

- A) Визначення довгострокових цілей, пріоритетів та ресурсів для інновацій
- B) Лише контроль за витратами
- C) Організацію продажів
- D) Виключно маркетингові заходи

35. Основна мета стратегічного управління інноваціями:

- A) Підвищення конкурентоспроможності та стійкого розвитку підприємства
- B) Збільшення податкових витрат
- C) Проведення рекламних кампаній
- D) Контроль персоналу

36. Який інструмент застосовується для стратегічного управління інноваціями?

- A) SWOT-аналіз, дорожні карти інновацій, KPI
- B) Лише облік зарплат
- C) Підготовка презентацій
- D) Виключно зовнішній аудит

37. Чому стратегічне управління важливе для інноваційного розвитку?

- A) Дозволяє системно планувати та координувати інновації, підвищуючи ефективність
- B) Зменшує витрати на рекламу
- C) Виключно для формальної звітності
- D) Не має значення

38. Що охоплює управління інноваційними процесами?

- A) Організацію, контроль та оптимізацію процесу створення та впровадження інновацій
- B) Лише маркетингові активності
- C) Продаж продукції
- D) Контроль за офісними витратами

39. Основна мета управління інноваційними процесами:

- A) Забезпечення ефективного переходу від ідеї до комерціалізації
- B) Зменшення штату персоналу
- C) Виключно рекламна діяльність
- D) Формальне планування

40. Роль діджиталізації в управлінні інноваційними процесами:

- A) Автоматизація, моніторинг та аналітика
- B) Лише презентації
- C) Не впливає на процес
- D) Збільшення витрат без ефекту

41. Які фактори підвищують ефективність інноваційних процесів?

- A) Чітке планування, контроль, цифрові інструменти, мотивація персоналу
- B) Виключно збільшення витрат
- C) Ігнорування ринку
- D) Лише зовнішня реклама

42. Що включає організаційна підготовка виробництва НДР та ДКР?

- A) Планування, ресурсне забезпечення, розподіл задач, контроль
- B) Тільки маркетингові заходи
- C) Продаж готової продукції
- D) Контроль за офісним обладнанням

43. Основна мета НДР та ДКР на підприємстві:

- A) Розробка нових продуктів і технологій для підвищення конкурентоспроможності
- B) Лише зниження витрат на персонал
- C) Виключно оформлення документів
- D) Контроль бухгалтерії

44. Яка роль інноваційної технології у виробництві?

- A) Підвищення якості продукції та ефективності процесів
- B) Виключно для звітності
- C) Зниження ефективності
- D) Контроль за маркетингом

45. Роль ресурсоефективності в НДР та ДКР:

- A) Оптимізація використання матеріалів, енергії та часу
- B) Збільшення витрат
- C) Не має значення
- D) Виключно для формальності

46. Що таке трансфер технологій?

- A) Перенесення нових технологій від розробника до підприємства чи ринку
- B) Виключно продаж обладнання
- C) Звичайна оренда приміщень
- D) Виключно маркетингові кампанії

47. Основна мета трансферу технологій:

- A) Комерціалізація інновацій та підвищення ефективності виробництва
- B) Збільшення витрат на офіс
- C) Виключно навчання персоналу
- D) Формальна звітність

48. Які фактори впливають на успішний трансфер технологій?

А) Партнерство, діджиталізація, підготовка персоналу, адаптація до ринку

В) Тільки фінансування

С) Ігнорування ринку

Д) Продаж активів

49. Роль ЄС у трансфері технологій:

А) Забезпечує стандартизацію, кращі практики та фінансову підтримку

В) Лише контролює персонал

С) Збільшує бюрократію

Д) Не впливає

50. Основна мета управління якістю інновацій:

А) Забезпечення високого рівня продукту або процесу при впровадженні інновацій

В) Збільшення витрат на рекламу

С) Лише оформлення сертифікатів

Д) Контроль бухгалтерії

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ

1. Гусаріна Н.В. Концепція економічного розвитку та інноваційні активності підприємств в умовах динамічних змін зовнішнього середовища: монографія. Херсон: ПП Вишемирский В.С., 2017. 178 с.
2. Про інноваційну діяльність: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>
3. Захарченко В.І., Ковтуненко К. В., Лаптева В. В. Інноваційно інвестиційний менеджмент : навч. посіб. (конспект лекцій) для студентів ун-тів; Одес. нац. політехн. ун-т, Ізмаїл. держ. гуманітар. ун-т, Київ. нац. торг.-екон. унт. Одеса : Гельветика, 2019. 147 с.
4. Ілляшенко С.М. Інноваційний розвиток: маркетинг і менеджмент знань: монографія. Харків; Суми: Діса плюс, 2016. 190 с.
5. Інвестиційно-інноваційний менеджмент: навч. посіб. для студентів ВНЗ. Терноп. нац. екон. ун-т; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. П. П. Микитюка. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2015. 451 с.
6. Інноваційний менеджмент: навч. посіб. Горбовий А. Ю. та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. Л. Г. Ліпич; Ун-т держ. фіск. служби України. Вид. 2-е, випр. і допов. Ірпінь: Ун-т ДФС України, 2019. 285 с.
7. Інноваційний менеджмент: підручник. П. П. Микитюк та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. П. П. Микитюка; Тернопіл. нац. екон. ун-т. Тернопіль: ТНЕУ: Економічна думка, 2019. 517 с
8. Інноваційний менеджмент: теорія та практика: навч. посіб. О. А. Гавриш та ін.; Нац. техн. ун-т України "Київ. політехн. ін-т". Київ : НТУУ "КПІ": Політехніка, 2016. - 388 с
9. Інноваційний розвиток підприємства. Підручник за заг. ред. д-р. екон. наук, проф. Микитюка П. П. Тернопіль: ЗУНУ, 2023. 320 с.
10. Копитко М. І. Управління інноваціями: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни у схемах і табл. Львів. держ. ун-т внутр. справ. Львів: ЛьвДУВС, 2019. 291 с

Електронне навчальне видання комбінованого використання
Можна використовувати в локальному та мережному режимі

Дем'яненко Тетяна Іванівна

ІННОВАЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Методичні рекомендації до самостійних занять
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної
та заочної форм здобуття освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент»

В авторській редакції

Підписано до розміщення 20.02.2026. Гарнітура Times New Roman.
Ум. друк. арк. 2,90. Обсяг 0,856 Мб. Зам. № 59/26.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна,
61022, м. Харків, майдан Свободи, 4.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3367 від 13.01.2009
Видавництво ХНУ імені В. Н. Каразіна